

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

(2008. március 4.)

Szlovénia 2007–2010-es időszakra vonatkozó aktualizált stabilitási programjáról

(2008/C 74/02)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾, és különösen annak 5. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) A Tanács 2008. március 4-én megvizsgálta Szlovénia 2007–2010-es időszakra vonatkozó aktualizált stabilitási programját.
- (2) Szlovéniára az elmúlt évtizedben általánosságban erőteljes GDP-növekedés volt jellemző, amely az euroövezeti tagság első évében tetőzött. Mindazonáltal 2007-ben az infláció is szembetűnően emelkedett, főként a nyersanyagárak alakulása miatt, néhány ágazatban a verseny hiányával összekapcsolódva, ami 2008-ban kockázatot jelenthet a bérek alakulása tekintetében.

Az EU-tagságra való felkészülés és az euroövezetbe való belépés időszakára jellemző erőteljes gazdasági növekedés mellett jelentős előrelépést tettek az államháztartás konszolidálása terén. A jövőben a munka termelékenységének fokozására, a béreknek a termelékenységgel való tartós összehangolására és folyamatos költségvetési erőfeszítésekre lesz szükség a makrogazdasági stabilitás elősegítéséhez, beleértve az alacsonyabb inflációt is. Az infláció jelenlegi felgyorsulásának megállítása segítene megőrizni Szlovénia export-orientált gazdaságának versenyképességét. Ezenkívül az államháztartás hosszú távú fenntarthatósága továbbra is kihívás marad, tekintettel arra, hogy további nyugdíjreform hiányában az elöregedés várhatóan jelentős hatással lesz a költségvetésre. A gazdaság jelenleg zajló felzárkózási folyamatának támogatásához fontos a strukturális reformok folytatása, különösen a munkaerő- és termékpiacon vonatkozásában. Ugyanebben az összefüggésben az állami kiadások további átirányítása a növekedést erősítő területekre, a költségvetés merevségének feloldása és a kiadások hatékonyságának javítása mellett szintén előnyökkel jár.

- (3) A program alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv azzal számol, hogy a reál-GDP növekedése a 2007-es 5,8 %-ról 2008-ban 4,6 %-ra, majd 2009-ben 4,1 %-ra lassul, majd felgyorsul és a programidőszak végére eléri a 4,5 %-ot. A jelenleg rendelkezésre álló információk fényében ⁽²⁾ úgy tűnik, hogy a forgatókönyv megalapozott növekedési feltételezéseken alapul, bár a stabilitási program kidolgozása óta a külső környezetből eredő kockázatok 2008 tekintetében növekedtek. Az infláció 2007-es váratlan emelkedése után a program inflációs előrejelzése jóval magasabb, mint az előző évi forgatókönyvé. Az élelmiszer- és energiaárak legújabb alakulását tekintve azonban 2008-ra még mindig alacsonynak tűnik. Az infláció 2007-es erős emelkedésének másodlagos hatása, valamint a közszférában tapasztalható béremelkedésnek a magánszférára történő kihatása ahhoz vezethet, hogy az infláció nagyobb mértékben tér el az euroövezet többi tagjától. Amennyiben tartós, az a programban leírthoz képest kedvezőtlenebb versenyképességet eredményezhet.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. Az 1055/2005/EK rendelettel (HL L 174., 2005.7.7., 1. o.) módosított rendelet. Az ebben a szövegben említett dokumentumok az alábbi weboldalon érhetők el: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Az értékelés mindenekelőtt a Bizottság szolgálatainak őszi előrejelzését és a Bizottságnak a nemzeti reformprogram 2007. októberi végrehajtási jelentéséről szóló értékelését veszi figyelembe.

- (4) A Bizottság szolgálatainak 2007. őszi előrejelzése szerint az államháztartási hiány 2007-ben a GDP 0,7 %-a, szemben a 2006-os programban foglalt, a GDP 1,5 %-ának megfelelő céllal. A különbség főként a 2006-os eredményből adódó kedvező kiindulási helyzettel, és az előre jelzettnél magasabb 2007-es nominális GDP-növekedéssel magyarázható. Ugyanakkor a bevételek tervezettnél kedvezőbb alakulását a program 2007-es aktualizálása szerint is részben kiegyenlítette a kiadásoknak a 2006-os programban tervezettnél nagyobb növekedése. A készpénzforgalomra vonatkozó újabb adatok azonban jobb, valószínűleg csekély többletet jelentő eredményre utalnak 2007-ben. A költségvetés 2007-es végrehajtása általánosságban összhangban volt a 2006-os stabilitási programról szóló, 2007. február 27-i tanácsi véleménnyel⁽¹⁾, amely felkérte Szlovéniát, hogy a kedvező gazdasági feltételeket, beleértve a vártnál jobb 2006-os költségvetési teljesítményt kihasználva gyorsítsa fel a középtávú költségvetési célkitűzés felé tartó haladást. A Tanács megállapítja, hogy a költségvetés 2007-es végrehajtása összhangban van az eurocsoport költségvetési politikákról szóló, 2007. áprilisi iránymutatásaival is.
- (5) Az aktualizált változat középtávú költségvetési stratégiájának fő célja a középtávú költségvetési célkitűzés tiszteletben tartása, amely a strukturális hiány (tehát a ciklikus hatásoktól megtisztított, egyszeri és átmeneti intézkedések nélküli hiány) tekintetében a GDP 1 %-át kitevő értéket határoz meg a programidőszak során, növekvő tartalékkal, bár 2008-ra némi gyengülést tervez. Ez a változás az előző programmal szemben, amely a középtávú költségvetési célkitűzés elérését 2009-re tűzte ki, a fent említett, vártnál jobb 2006-os teljesítményből következik (amely főként a magasabb nominális GDP-növekedést tükrözi), és a költségvetési célkitűzést nagyjából már 2006-ban elérték. A 2006-os programmal összehasonlítva a 2007-es változatban tervezett államháztartási hiány a programidőszak során a jobb kiindulási helyzet mellett körülbelül a GDP 0,5 százalékpontjával alacsonyabb.

A tervek szerint 2008-ban a hiány a GDP 0,9 %-ára szélesedik, majd fokozatosan zárul az utolsó évre tervezett legnagyobb kiigazítással. Az elsődleges többlet hasonló pályát követve 2010-re a várakozások szerint meghaladja a GDP 1 %-át. A konszolidációt a tervek szerint a kiadásoknak a bevételi hányad fokozatos csökkenését több mint ellensúlyozó visszafogása eredményezi, kivéve 2008-ban. Az elsődleges kiadások előre jelzett csökkenése a programidőszakban a GDP 2,25 százalékpontját teszi ki. Miközben viszonylag széles alapokon nyugszik, különösen a szociális kiadások visszafogott alakulását tükrözi, ami a teljes konszolidáció 1/3-át teszi ki. A bevételi hányad fokozatos, 1,75 százalékpontos csökkenését nagyban befolyásolja a folyamatban levő adóreform, főként a közvetett adók révén, miközben a közvetlen adóterhek a tervek szerint csekély mértékben növekednek.

- (6) A programban szereplő költségvetési előrejelzések kockázatai 2008-ban nagyjából kiegyensúlyozottnak tűnnek, később azonban a költségvetés teljesítménye a tervezettnél némileg rosszabbul alakulhat. 2008-ban előfordulhat, hogy a vártnál esetleg jobb 2007-es költségvetési teljesítménynek köszönhető kedvező kiindulási helyzet ellensúlyozza a külső környezet jelenlegi romlásához kapcsolódó kockázatokat. A költségvetési stratégia végrehajtásának ezután vannak kockázatai, különösen azért, mert a kiadások tervezett csökkentését jelentős mértékben későbbre ütemezik, és nem részletezték kellően a mindezt alátámasztó összes intézkedést. Ezeket a kockázatokat bizonyos mértékig enyhítik Szlovénia legutóbbi jó eredményei, amelyek azt vetítik előre, hogy az eredmények a vártnál jobbak lehetnek.
- (7) E kockázatértékelés alapján a programban szereplő költségvetési irányvonal elegendőnek tűnik ahhoz, hogy a programidőszak alatt fenntartsák a középtávú célkitűzést, de valószínűleg a későbbi évekre tervezettnél kisebb tartalékkal. A strukturális egyenleg 2008-ra előirányzott csekély romlása ciklikussá válhat, bár a külső környezetből eredő, hanyatlást eredményező kockázatok nőttek. Ez nem lenne összhangban a Stabilitási és Növekedési Paktummal. Tekintettel továbbá a jelenlegi erős inflációs nyomásra, indokoltnak tűnik a 2008-ra jelenleg tervezettnél szigorúbb költségvetési irányvonal. A Tanács megállapítja, hogy ez is összhangban lenne az eurocsoport költségvetési politikákról szóló, 2007. áprilisi iránymutatásaival, amelyek arra szólítottak fel, hogy a makrogazdasági kiegyensúlyozatlanság erősítésének elkerüléséhez gondosan alakítsák ki a 2008-ra vonatkozó költségvetési terveket. A programban szereplő költségvetési irányvonal 2008 után összhangban van a Paktummal.

(¹) HLC 71., 2007.3.28., 9. o.

- (8) Az államháztartás fenntarthatóságának tekintetében Szlovénia magas kockázattal szembesül. A programban tervezett 2007-es költségvetési egyenleg 2006-hoz képest nagyjából változatlan maradt és hosszú távon éppen elegendő az adóssághányad stabilizálásához, a népesség elöregedése okozta költségvetési hatások figyelembevétele nélkül. Utóbbi azonban jóval az EU-átlag fölött van, és főként a nyugdíjkiadások erőteljesebb növekedését tükrözi. Az államháztartás fenntarthatóságával kapcsolatos kockázatok csökkentéséhez hozzájárulna a középtávon magas elsődleges többlet fenntartása és különösen a nyugdíjkiadások jelentős növekedését megfékező további intézkedések végrehajtása.
- (9) Úgy tűnik, a stabilitási program összhangban van a nemzeti reformprogram 2007. októberi végrehajtási jelentésével. Mindenekelőtt mindkét dokumentum foglalkozik a folyamatban levő olyan fő reformintézkedésekkel, mint az átfogó adóreform, az infrastrukturális beruházások, valamint a szociális juttatások rendszerének módosítása. A program nem tartalmazza a nemzeti reformprogram általános hatásának minőségi értékelését a középtávú költségvetési stratégián belül. Azonban, bár nem rendszerezetten, de tájékoztatást ad az előirányzott fő reformokhoz kapcsolódó közvetlen költségvetési hatásról, és ezt figyelembe vették a költségvetési előrejelzésekben.
- (10) A programban szereplő költségvetési stratégia részben megfelel az integrált iránymutatásokban foglalt országspecifikus átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásoknak, és a lisszaboni stratégiával összefüggésben az euroövezet tagállamainak szóló iránymutatásoknak a költségvetési politikák vonatkozásában. Pontosabban a stratégia nem tartalmaz további jelentős intézkedést a nyugdíjrendszer reformjának erősítéséhez, tekintettel a hosszú távú fenntarthatóság biztosítására.
- (11) Ami a stabilitási és konvergenciaprogramok magatartási kódexében meghatározott adatszolgáltatási követelményeket illeti, a program az előírt és a nem kötelező adatok ⁽¹⁾ tekintetében részben hiányos.

Általános következtetésként megállapítható, hogy Szlovénia a korábbi tervekhez képest két évvel előbb, 2007-ben elérte középtávú költségvetési célkitűzését, és a program célja a célkitűzés figyelembevétele és növekvő tartalék elérése a programidőszakban. A legújabb rendelkezésre álló információk a tervezettnél jobb, valószínűleg némi többletet jelentő költségvetési teljesítményt jeleznek 2007-re. 2008-ra azonban a folytatódó erőteljes növekedési kilátások ellenére a strukturális egyenleg csekély romlását vetítik előre. A költségvetési előrejelzésekhez kapcsolódó kockázatok 2008-ban nagyjából kiegyensúlyozottnak tűnnek. A későbbi években a költségvetési teljesítmény a tervezettnél valamivel rosszabb lehet, főként amiatt, hogy a tervek szerint a kiadások visszafogására támaszkodnak, és ennek vannak kockázatai. 2008-ban a költségvetési irányvonal ciklikussá válhat. Tekintettel a jelenlegi erős inflációs nyomásra is, indokoltnak tűnik a 2008-ra jelenleg tervezettnél szigorúbb költségvetési irányvonal. Az inflációs kilátások szempontjából a közszféra béreinek előre jelzett erős növekedése is aggályos lehet. A jelenlegi alacsony adósságállomány ellenére az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát tekintve az elöregedés előre jelzett jelentős költségvetési hatása miatt Szlovénia magas kockázattal szembesül.

A fenti értékelés alapján Szlovénia felkérést kap arra, hogy:

- i. a valószínűleg a vártnál jobb 2007-es teljesítményre építve 2008-ban erősebb és a programban tervezettnél magasabb költségvetési egyenleget célozzon meg, elkerülve ezzel a ciklikus politikákat;
- ii. álljon készen arra, hogy az ajánlott költségvetési irányvonalat megfelelő bér-, munkaerő-piaci és versenypolitikákkal kiegészítve további intézkedéseket fogadjon el az inflációs nyomás fékezéséhez;
- iii. a nyugdíjkiadások előre jelzett növekedésére tekintettel javítsa az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát, különösen a nyugdíjrendszer további reformjával.

A Tanács továbbá megállapítja, hogy a fenti intézkedések összhangban lennének az eurosoport költségvetési politikákról szóló, 2007. áprilisi iránymutatásaival.

⁽¹⁾ Különösen néhány külső feltételezésre (a GDP növekedése a világon az EU nélkül, az import alakulása a világon az EU nélkül) és az ágazati egyenlegek néhány tételére vonatkozó adat, valamint az adósságszint állományváltozásának kiigazítására vonatkozó felosztás hiányzik.

A kulcsfontosságú makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2006	2007	2008	2009	2010
Reál-GDP (%-os változás)	SP 2007. november	5,7	5,8	4,6	4,1	4,5
	BIZ 2007. november	5,7	6,0	4,6	4,0	n.a.
	SP 2006. december	4,7	4,3	4,2	4,1	n.a.
HICP-infláció (%)	SP 2007. november	2,5	3,4	3,5	2,8	2,6
	BIZ 2007. november	2,5	3,5	3,7	2,9	n.a.
	SP 2006. december	2,7	2,7	2,5	2,2	n.a.
Kibocsátási rés ⁽¹⁾ (a potenciális GDP %-ában)	SP 2007. november	- 0,2	0,7	0,5	0,1	0,2
	BIZ 2007. november ⁽²⁾	- 0,2	0,9	0,8	0,3	n.a.
	SP 2006. december	- 0,5	- 0,2	0,0	0,3	n.a.
A külfölddel szembeni nettó hitelnyújtás/hitelfel- vétel (a GDP %-ában)	SP 2007. november	- 2,8	- 3,5	- 3,1	- 2,0	- 1,6
	BIZ 2007. november	- 2,6	- 3,3	- 2,6	- 1,9	n.a.
	SP 2006. december	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2007. november	- 1,2	- 0,6	- 0,9	- 0,6	0,0
	BIZ 2007. november	- 1,2	- 0,7	- 1,0	- 0,8	n.a.
	SP 2006. december	- 1,6	- 1,5	- 1,6	- 1,0	n.a.
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2007. november	0,2	0,7	0,2	0,6	1,1
	BIZ 2007. november	0,2	0,7	0,3	0,4	n.a.
	SP 2006. december	0,1	- 0,1	- 0,3	0,3	n.a.
Ciklikusan kiigazított egyenleg ⁽¹⁾ (a GDP %-ában)	SP 2007. november	- 1,1	- 0,9	- 1,1	- 0,7	- 0,1
	BIZ 2007. november	- 1,1	- 1,1	- 1,4	- 1,0	n.a.
	SP 2006. december	- 1,4	- 1,4	- 1,6	- 1,1	n.a.
Strukturális egyenleg ⁽³⁾ (a GDP %-ában)	SP 2007. november	- 1,1	- 0,8	- 1,0	- 0,7	- 0,1
	BIZ 2007. november	- 1,1	- 1,1	- 1,4	- 1,0	n.a.
	SP 2006. december	- 1,4	- 1,4	- 1,6	- 1,1	n.a.

		2006	2007	2008	2009	2010
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	SP 2007. november	27,1	25,6	24,7	23,8	22,5
	BIZ 2007. november	27,1	25,6	24,5	23,8	n.a.
	SP 2006. december	28,5	28,2	28,3	27,7	n.a.

Megjegyzés:

- (¹) Kibocsátási rések és ciklikus hatásoktól megtisztított egyenlegek a programok szerint, ahogy a Bizottság szolgálatai a programokban szereplő információk alapján újraszámították.
- (²) A 2006–2009 közötti időszakra vonatkozóan 4,2 %-os, 4,9 %-os, 4,7 %-os, illetve 4,5 %-os becsült potenciális növekedés alapján.
- (³) Ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg, az egyszeri és más átmeneti intézkedések nélkül. Egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések a legújabb program alapján: a GDP 0,1 %-a 2007-ben és 0,1 %-a 2008-ban, mindkettő hiánynövelő. A Bizottság szolgálatai nem tekintik ezeket egyszeri intézkedésnek, ezért a Bizottság szolgálatainak előrejelzésében nincsenek egyszeri intézkedések.

Forrás:

Stabilitási program (SP); a Bizottság szolgálatainak 2007. őszi gazdasági előrejelzései (BIZ); a Bizottság szolgálatainak számításai.